

Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 10.11.1960, sp. zn. 10 Co 523/60, ECLI:CZ:KSBR:1960:10.CO.523.1960.1

Číslo: 58/1961

Právní věta: K otázce spoluzavinění a objektivních příčin.

Soud: Krajský soud v Brně

Datum rozhodnutí: 10.11.1960

Spisová značka: 10 Co 523/60

Číslo rozhodnutí: 58

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody zaměstnancem, Odpovědnost za škodu

Předpisy: 71/1958 Sb. § 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 58/1961 sb. rozh.

K otázce spoluzavinění a objektivních příčin.

(Rozhodnutí krajského soudu v Brně z 10. listopadu 1960, 10 Co 523/60).

Okresní soud v Kroměříži vyhověl žalobě žalujícího podniku na zaplacení manka proti hmotně odpovědnému zaměstnanci do výše 3234,- Kčs a ve zbytku žalobu zamítl.

Krajský soud v Brně rozhodnutí soudu první stolice změnil tak, že žalovaného uznal povinným zaplatit žalobci kromě částky přisouzené dalších 2515,- Kčs, celkem tedy 5749,- Kčs s přísl.

Odůvodnění:

Odpovědnost žalovaného nahradit žalobci vzniklé manko vyplývá z ustanovení § 4 odst. 1 zák. č. 71/1958 Sb. Žalovaný se mohl tedy zcela nebo zčásti zprostit odpovědnosti za manko, kdyby prokázal, že vzniklo bez jeho zavinění, ať už proto, že vedení podniku nevytvořilo pracovní podmínky, které by mu umožnily řádný výkon jeho povinností, či pro objektivní příčiny, na nichž žádný z účastníků nemá vinu.

Prvý soud dospěl k závěru, že žalovaný zavinil manko z jedné poloviny; příčinou druhé části manka pak byly objektivní příčiny, které podle názoru prvního soudu spočívaly v tom, že žalovaný měl

skladovací prostory na různých místech, že mu bylo dodáváno nadměrné množství paliva, které nemohl prodat a vznikaly mu tak nadměrné zásoby, což bylo známo podniku, který neučinil opatření, aby vzniku nadměrných zásob zabránil.

Prvý soud však nehodnotil všechny zjištěné skutečnosti, případně nehodnotil je správně, pokud zahrnuje mezi objektivní příčiny takové okolnosti, které připadají na vrub žalobce jako jeho spoluzavinění.

Nepovšimnutou ponechal závažnou skutečnost, že se žalovanému před nástupem funkce vedoucího skladu paliva, rozmístěného na mnoha místech, která vyžadovala značných odborných znalostí, nedostalo ze strany vedení podniku dostatečného školení. Lze souhlasit s námitkou žalovaného, že jednodenní instruktáž poskytnutá mu před nástupem jeho funkce nebyla s ohledem na obtížnost funkce dostatečná. Kromě toho je zjištěno z výpovědi žalovaného a spisu okresní prokuratury v Kroměříži, že v době od konce r. 1957 do konce února 1960 nebyla v předmětném skladě provedena kontrola inventurou, takže žalovaný nemohl mít řádný přehled o stavu svého hospodaření.

Pokud se týká nadměrných zásob palivového dříví ve skladě vedeném žalovaným, byla i jejich existence podle výpovědi svědků do značné míry příčinou manka. Ze sestavení založeného v témže spise okresní prokuratury v Kroměříži vyplývá, že před r. 1959 nepřesáhly zásoby dřeva v dotyčném skladě 1600 q. Teprve v r. 1959 nastal nadměrnými dodávkami palivového dřeva pronikavý vzrůst zásob, které do konce června 1959 vzrostly až na 5301 q. Podle protokolu o vzniku manka ze dne 29. dubna 1960 založeného taktéž ve spise okresní prokuratury v Kroměříži a výpovědi svědků byly dodávky palivového dřeva zastaveny do července 1959 na zásah vedení podniku.

Okolnost, že došlo k váhovým rozdílům při přesunu zásob dříví, neměla podle názoru soudu na manko podstatnějšího vlivu. Podle výše uvedeného protokolu ze dne 29. dubna 1960 došlo k rozdílu ve čtyřech případech, které představují celkovou diferenciaci 290 kg v neprospěch skladu. Podle výpovědi svědků však ve všech těchto případech byla predispozice opravena.

Správně zjistil první soud, že na vznik manka měla vliv i ta okolnost, že skladovací prostory, které měl žalovaný spravovat, byly na více místech, čímž měl žalovaný stíženou kontrolu, zejména při dodávkách a expedici.

Ze všech těchto okolností lze ovšem za objektivní příčiny vzniku manka považovat jen skutečnost posledně uvedenou, totiž nevhodné rozmístění skladovacích prostor, která ovšem měla na možnost vzniku manka značný vliv. Ostatní skutečnosti, především nedostatek odborného školení před nástupem do funkce, popř. alespoň školení dodatečného a nedostatek kontroly, zejména neprovádění inventur v době od konce roku 1957 až do konce února 1959, připadají na vrub žalujícího podniku jako jeho spoluzavinění.

Pokud se týká nadměrných zásob palivového dřeva, je nepochybné, že žalobce, který svými orgány prováděl běžné kontroly ve skladě, jak o tom svědčí předložená kniha inspekčních záznamů, věděl a musel vědět o stavu zásob. I když bylo především povinností žalovaného udržovat zásoby na odpovídající výši a nepřijímat nadměrné dodávky, takže za vznik nadnormativních zásob odpovídá v první řadě on, přece jen bylo i věcí žalobce učinit neprodleně po zjištění nadnormativních zásob paliva patřičné opatření. Nelze ovšem přehlédnout, že žalující podnik v červenci 1959 další dodávky paliva do skladu zastavil, to však bylo již v době, kdy zásoby ve skladě dosáhly zcela mimořádných rozměrů. Žalujícímu podniku lze vytýkat, že učinil potřebné opatření opožděně. Vznik nadnormativních zásob dřeva, které stěžovaly žalovanému kontrolu, lze tedy přičítat jako spoluzavinění na vrub žalobci jen částečně.

Vzdor všem výše uvedeným okolnostem je však odůvodněn závěr, že převážný podíl na vzniku manka

má žalovaný.

Podle všech svědeckých výpovědí lze spatřovat hlavní příčinu manka v nedbalé a zcela nedostatečné přejímce dodávek palivového dříví. Žalovaný se mýlí, domnívá-li se, že nebylo jeho věcí zkoumat dodávky i po stránce kvality. Vždyť právě podle kvality a druhu dřeva stanoví státní norma, která byla soudu předložena, přepočítávací poměr u jednotlivých druhů dříví. Norma také stanoví postup při zjištění závad a reklamací. Také z výpovědi svědků vyplývá, že vagónové dodávky v mnoha případech neodpovídají normované váze a že je tedy nutno provádět přejímku velmi pečlivě. Na to byli vedoucí skladů zvláště vedením podniku upozorňováni.

Náležitou kontrolu neprováděl žalovaný ani při expedici paliva. Svědčí o tom jeho postup při převážení paliva do skladu v Kroměříži, kdy se co do váhy přepravovaného paliva spokojoval v některých případech s hlášením řidičů, nebo dokonce s hlášením skladu v Kroměříži.

Vedle nedbalé přejímky a nedostatečné kontroly připadá na vrub žalovaného zcela převážně i ta skutečnost, že připustil růst nadnormativních zásob, a to zejména v r. 1959.

Zhodnocením všech uvedených skutečností dospěl odvolací soud k závěru, že žalovaný odpovídá za 2/3 vzniklého schodku. Zbývající část nutno přičítat jednak spoluzavinění žalobcovu, a to do výše 20 % celkové škody, zbytek pak do 1/3 celkové škody připadá na objektivní příčiny, totiž nevhodné rozmístění skladovacích prostor, jemuž ovšem žádný z účastníků nemohl zabránit právě pro nedostatek vhodných skladišť.

Na vrub žalovaného připadá podle toho částka 8624,48 Kčs.

Soud vyjádřil poměr spoluzavinění k objektivním příčinám v odůvodnění svého rozhodnutí vzhledem k tomu, že výsledky řízení tvořily bezpečný podklad pro určení tohoto poměru.

Rozlišování mezi důvodem exkulpce zaměstnance spočívajícím ve spoluzavinění podniku a mezi vyvíjejícím důvodem spočívajícím v objektivních příčinách, jakož i stanovení poměru spoluzavinění k objektivním příčinám je nejen v souladu se systematickým výkladem zákona (srov. odst. 1 a 2 § 3, kde se rozlišuje mezi zaviněným a nezaviněným nevytvořením pracovních podmínek), ale umožňuje také řádné přezkoumání rozhodnutí soudu, které ostatně není v souladu se zákonem tam, kde částečné zamítnutí žaloby na náhradu škody je odůvodněno ustanovením o spoluzavinění podniku, ač ze zjištěného skutkového stavu plyne, že je dán i exkulpační důvod spočívající v objektivních příčinách. Nadto zachováním tohoto postupu budou vytvořeny podmínky pro splnění povinnosti podniku podle § 3 odst. 2 věta druhá (uplatňování náhrady škody proti zaměstnanci, který ji zavinil) a případně se odklidí spor regresní anebo aspoň pro regresní spor bude moci být použito výsledků základního sporu o náhradu škody; přitom rozhodnutí v tomto základním sporu nebude prejudiciálním pro případný spor regresní, když poměr spoluzavinění k objektivním příčinám je určen jen v odůvodnění rozhodnutí. Tento postup znamená i usnadnění dalšího postupu podniku (odepsání částky reprezentující exkulpaci z objektivních příčin, omezení regresní žaloby na částku odpovídající spoluzavinění podniku). Toto stanovisko je i v souladu s rozh. č. 48/1960 Sbírky rozh. čs. soudů o začátku běhu promlčecí lhůty u regresních nároků.